

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2022. gada 8. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzība, kontrolējot to tirdzniecību – Regula (EK) Nr. 338/97 – 8. panta 3. punkta d) apakšpunkts – Jēdziens “dzīvnieku sugu īpatņi, kas dzimuši un auguši nebrīvē” – Regula (EK) Nr. 865/2006 – 1. panta 3. punkts – Jēdziens “vaislas dzīvnieki” – 54. panta 2. punkts – Vaislas dzīvnieku noteikšana – Izcelšanās kontrole

Lietā C-659/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa, Čehijas Republika) iesniedza ar 2020. gada 25. novembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 4. decembrī, tiesvedībā

ET

pret

Ministerstvo životního prostředí,

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Likurgs [*C. Lycourgos*], tiesneši S. Rodins [*S. Rodin*] (referents), Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] un O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*],

ģenerālvokāte: L. Medina,

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- ET vārdā – *P. Pařil, advokát,*
- Čehijas valdības vārdā – *L. Dvořáková, M. Smolek un J. Vlácil, pārstāvji,*
- Slovākijas valdības vārdā – *S. Ondrášiková, pārstāve,*

* Tiesvedības valoda – čehu.

– Eiropas Komisijas vārdā – P. Ondrůšek un C. Valero, pārstāvji,
noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2022. gada 3. marta tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Komisijas Regulas (EK) Nr. 865/2006 (2006. gada 4. maijs), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz Padomes Regulas (EK) Nr. 338/97 par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību, ieviešanu (OV 2006, L 166, 1. lpp.), 1. panta 3. punktu un 54. panta 2. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts kasācijas tiesvedībā starp ET un *Ministerstvo životního prostředí* (Vides ministrija, Čehijas Republika) par atbrīvojuma piešķiršanu no aizlieguma veikt komercdarbību attiecībā uz pieciem hiacinšu aras papagaiļi (*Anodorhynchus hyacinthinus*) īpatņiem.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

- 3 1973. gada 3. martā Vašingtonā parakstītās Konvencijas par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām (*Recueil des traités des Nations unies*, 993. sēj., Nr. I-14537; turpmāk tekstā – “*CITES*”) mērķis ir nodrošināt, lai starptautiskā tirdzniecība ar tās pielikumos minētajām sugām, kā arī ar to daļām vai no tām iegūtajiem izstrādājumiem neapdraudētu bioloģisko daudzveidību un būtu balstīta uz savvaļas sugu ilgtspējīgu izmantošanu.
- 4 *CITES*, par kuras līgumslēdzēju pusi Savienība ir kļuvusi 2015. gada 8. jūlijā, Savienībā tika ieviesta no 1984. gada 1. janvāra saskaņā ar Padomes Regulu (EEK) Nr. 3626/82 (1982. gada 3. decembris) par Konvencijas par starptautisko tirdzniecību ar apdraudēto savvaļas sugu dzīvniekiem un augiem Kopienā (OV 1982, L 384, 1. lpp.). Šī regula tika atcelta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 338/97 (1996. gada 9. decembris) par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību (OV 1997, L 61, 1. lpp.), kuras 1. panta otrajā daļā ir noteikts, ka tā ir piemērojama, ievērojot *CITES* mērķus, principus un noteikumus.
- 5 *CITES* II panta “Pamatprincipi” 1. punktā ir paredzēts:
“I pielikumā ir ietvertas visas sugas, kurām draud izzušana un kuras ietekmē vai varētu ietekmēt tirdzniecība. Šo sugu īpatņu tirdzniecība ir jāpakļauj īpaši stingram tiesiskajam regulējumam, lai vēl vairāk neapdraudētu to izdzīvošanu, un tā ir jāatļauj tikai izņēmuma gadījumos.”
- 6 Kopš 1987. gada 22. oktobra hiacinšu aras suga ietilpst *CITES* I pielikumā.

- 7 *CITES* Dalībvalstu konferences Rezolūcijas 10.16 “Par terminoloģiju” (turpmāk tekstā – “Konferences Rezolūcija 10.16”) 1. punkta c) apakšpunkts ir formulēts šādi:

“[*CITES* Dalībvalstu konference] PIENĒM šādas šajā rezolūcijā lietoto terminu definīcijas:

[..]

c) audzētavas “vaislas dzīvnieki” ir visi dzīvnieki audzētavā, kurus izmanto pavairošanai [..].”

- 8 Šīs rezolūcijas 2. punkta b) apakšpunkta ii) punkta A) apakšpunktā “Attiecībā uz jēdzienu “audzēti nebrīvē” ir noteikts:

“[*CITES* Dalībvalstu konference] NOLEMJ:

[..]

b) ka vārdu salikums “audzēti nebrīvē” tiek interpretēts tādējādi, ka tas attiecas tikai uz īpatņiem atbilstoši [*CITES*] I panta b) punktā sniegtajai definīcijai, kas dzimuši vai citādi radīti kontrolētā vidē, un attiecas tikai tad:

[..]

ii) ja vaislas dzīvnieki, pārliecinoties par to eksportētājvalsts kompetentajām valdības iestādēm:
A. tika noteikti saskaņā ar *CITES* noteikumiem un attiecīgajiem valsts tiesību aktiem un tādā veidā, kas nav kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai.”

- 9 *CITES* Dalībvalstu konferences Rezolūcijas 12.10 (turpmāk tekstā – “Konferences Rezolūcija 12.10”) 5. punkta a) apakšpunktā ir noteikts:

“[*CITES* Dalībvalstu konference] NOLEMJ:

a) ka audzētava var tikt reģistrēta atbilstoši šajā rezolūcijā paredzētajai procedūrai tikai tad, ja šajā audzētavā radītie īpatņi var tikt kvalificēti par “audzētiem nebrīvē” saskaņā ar Konferences rezolūcijas 10.16 (*Rev.*) noteikumiem.”

- 10 Konferences rezolūcijas 12.10 I pielikums “Informācijas par reģistrējamām audzētavām, kas vadības struktūrvienībai ir jāsniedz Sekretariātam” ir izveidots saraksts ar sešpadsmit datu kategorijām, kas ir jāpaziņo *CITES* Sekretariātam, tostarp audzētavas, kas audzē īpatņus nebrīvē, uzņēmuma īpašnieka un vadītāja uzvārds un adrese, minētās audzētavas dibināšanas datums un dzīvnieku dzīvošanai un īpatņu aizbēgšanas novēršanai iekārtotās vides apraksts.

Savienības tiesības

Regula Nr. 338/97

- 11 Regulas Nr. 338/97 10. apsvērumā ir minēts:

“tā kā, lai šajā regulā iekļautajām sugām nodrošinātu iespējami visplašāko aizsardzību, ir jāizklāsta noteikumi, kas kontrolētu tirdzniecību ar īpatņiem un to pārvietošanu Kopienā, kā arī nosacījumi to izmitināšanai; tā kā sertifikātu izsniegšana saskaņā ar šo regulu, kas veicina šo darbību kontroli, reglamentējama ar kopīgiem noteikumiem par sertifikātu izsniegšanu, derīgumu un lietošanu”.

- 12 Regulas Nr. 338/97 1. panta “Mērķis” pirmajā daļā ir noteikts:

“Šīs regulas mērķis ir aizsargāt savvaļas dzīvnieku un augu sugas un garantēt to saglabāšanu, regulējot tirdzniecību ar tām saskaņā ar šādiem pantiem.”

- 13 Minētās regulas 8. panta “Noteikumi attiecībā uz komercdarbību kontroli” 1. un 2. punktā un 3. punkta d) apakšpunktā ir paredzēts:

“1. Šīs regulas A pielikumā uzskaitīto sugu īpatņus aizliegts pirkt, piedāvāt pirkšanai, iegādāties komerciāliem nolūkiem, izstādīt publikai komerciālos nolūkos, lietot komerciāliem mērķiem un pārdošanai, uzglabāt pārdošanai, piedāvāt pārdošanai vai transportēt pārdošanai.

2. Dalībvalstis var aizliegt dzīvu dzīvnieku, jo īpaši A pielikumā uzskaitīto sugu īpatņu, atrašanos īpašumā [turējumā].

3. Tās dalībvalsts, kurā īpatņi atrodas, uzraudzības iestāde var piešķirt atbrīvojumu no 1. punktā minētajiem aizliegumiem saskaņā ar citiem Kopienas tiesību aktiem par savvaļas augu un dzīvnieku saglabāšanu, šajā nolūkā izsniedzot sertifikātu un izskatot katru atsevišķu gadījumu, ja īpatņi:

[..]

d) ir nebrīvē dzimuši un auguši dzīvnieku sugu īpatņi vai mākslīgi pavairotu augu sugu īpatņi, vai arī šādu īpatņu daļas vai atvasinājumi [..].”

- 14 *Anodorhynchus* suga, kurā ietilpst dzīvnieki ar vispārpieņemtiem nosaukumiem “*Aras hyacinthes*, *Lear*, *glauques*”, ir ietverta šīs pašas regulas A pielikumā.

Regula Nr. 865/2006

- 15 Regulas Nr. 865/2006 1. apsvērumā ir formulēts šādi:

“Vajadzīgi noteikumi, lai īstenotu Regulu (EK) Nr. 338/97 un nodrošinātu pilnīgu atbilstību prasībām, kas noteiktas [CITES] [..].”

16 Minētās regulas 1. panta “Definīcijas” 3. punktā ir noteikts:

“Šīs regulas vajadzībām un papildus Regulas (EK) Nr. 338/97 2. panta definīcijām piemēro šādas definīcijas:

[..]

3) “vaislas dzīvnieki” ir visi dzīvnieki audzētavā, kurus izmanto pavairošanai.”

17 Šīs regulas 54. panta “Dzīvnieku sugu īpatņi, kas dzimuši un auguši nebrīvē” 2. punktā ir noteikts:

“Neierobežojot 55. pantu, dzīvnieku sugu īpatņus uzskata par nebrīvē dzimušiem un augušiem tikai gadījumā, ja kompetentā uzraudzības iestāde, konsultējoties ar attiecīgās dalībvalsts kompetentu zinātnisko iestādi, ir pārliecinājusies par sekojošu kritēriju izpildi:

[..]

2) vaislas dzīvnieki ir noteikti saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem nosacījumiem iegādes laikā un tādā veidā, kas nav kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai.”

18 Saskaņā ar Regulas Nr. 865/2006 55. pantu “Izcelšanās noteikšana”:

“Ja 54. panta, 62. panta 1. punkta vai 63. panta 1. punkta vajadzībām kompetentā iestāde uzskata par nepieciešamu noteikt dzīvnieka izcelšanos asins vai citu audu analīzes veidā, šāda analīze vai nepieciešamie paraugi ir jānodrošina tādā veidā, kādu noteikusi tā iestāde.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

19 ET audzē papagaiļus Čehijas Republikā. 2015. gada 21. janvārī viņš lūdza kompetentajai *krajský úřad* (reģionālā iestāde, Čehijas Republika) piešķirt atbrīvojumu no aizlieguma veikt komercdarbību attiecībā uz pieciem hiacinšu aras (*Anodorhynchus hyacinthinus*) papagaiļu īpatņiem, kuri dzimuši viņa audzētavā 2014. gadā.

20 Sākumā kāds Urugvajas pilsonis šo papagaiļu vecvecākus (turpmāk tekstā – “vecvecāku pāris”) importēja Bratislavā (Slovākija), un pēc tam FU 1993. gada jūnijā ar automašīnu tos ievada Čehijas Republikā *CITES* neatbilstošos apstākļos.

21 Pārvadāšanas laikā Čehijas Republikā muitas iestādes transportlīdzekli aizturēja uz robežas un pēc tam ar administratīvu lēmumu vecvecāku pāris tika konfiscēts. Tomēr 1996. gadā *Vrchní soud v Praze* (Augstā tiesa Prāgā, Čehijas Republika) to atcēla.

22 Tāpēc kompetentā administratīvā iestāde vecvecāku pāri atdeva FU, kurš pēc tam to aizdeva trešai personai, kas saukta par GV. Pēdējais minētais ieguva pāri 2000. gadā, kuru viņš izaudzēja (turpmāk tekstā – “vecāku pāris”). Šajā pašā gadā ET šo pāri iegādājās no GV, neapstrīdot īpašumtiesību nodošanas spēkā esamību.

23 Kompetentā reģionālā iestāde atteicās ET piešķirt 2015. gada 21. janvārī pieprasīto atbrīvojumu, pamatojoties uz *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* (Čehijas Republikas Vides un ainavu aizsardzības aģentūra) atzinumu par ET veiktās vaislas dzīvnieku iegādes saderību ar Regulas

Nr. 856/2006 54. panta 2. punktu. Saskaņā ar šo atzinumu nevar droši apgalvot, ka šie dzīvnieki ir noteikti atbilstoši tiesību normām, jo 1998. gada reģistros, kuros bija minēts vecvecāku pāris, bija reģistrēti daudzi pārkāpumi un tajos nebija citas informācijas par attiecīgo īpatņu izcelsmi.

- 24 ET iesniedza administratīvu sūdzību par šo atteikumu, apgalvojot, ka kompetentā reģionālā iestāde esot kļūdaini interpretējusi jēdzienu “vaislas dzīvnieki”, jo, viņaprāt, šādi dzīvnieki ir tikai vecāku pāris un viņu pēcnācēji, līdz ar to šai iestādei neesot bijis tiesību pārbaudīt vecvecāku pāra izcelsmi.
- 25 Vides ministrija šo sūdzību noraidīja, uzskatot, ka noteicošais ir veids, kādā ir iegūts vecvecāku pāris, un ka ET nevarēja piešķirt atbrīvojumu, jo viņš nevar pierādīt šī pāra izcelsmi.
- 26 Par lēmumu, ar kuru tika noraidīta viņa administratīvā sūdzība, ET iesniedza apelācijas sūdzību *Krajský soud v Hradci Králové* (Apgabaltiesa Hradeckrālovē, Čehijas Republika).
- 27 Minētā tiesa šo apelācijas sūdzību noraidīja, pamatojoties uz to, ka *Anodorhynchus* sugas papagaiļu tirdzniecība var tikt atļauta tikai tad, ja ir izpildīti Regulas Nr. 865/2006 54. pantā paredzētie nosacījumi. Tā uzskatīja, ka neviens no minētās regulas 54. panta 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem šajā lietā nebija izpildīts.
- 28 Konkrētāk, *Krajský soud v Hradci Králové* (Apgabaltiesa Hradeckrālovē) spriedumā konstatēja, ka dienā, kad Čehijas Republikā tika importēts vecvecāku pāris, *CITES* šajā dalībvalstī bija spēkā un ar valsts tiesību aktiem bija ieviests valsts tiesību sistēmā. Minētā tiesa uzskatīja, ka, pirmām kārtām, saskaņā ar tiesību normām, ar kurām *CITES* transponēta Čehijas tiesībās, ir atļauts pārbaudīt vaislas dzīvnieku izcelsmi līdz vecvecāku pārim un, otrām kārtām, jēdziens “vaislas dzīvnieki” Regulas Nr. 865/2006 izpratnē šajā gadījumā aptver trīs papagaiļu paudzes un ka tādēļ kompetentā reģionālā iestāde varēja pieprasīt pierādījumus par vecvecāku izcelsmi.
- 29 ET par šo spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa, Čehijas Republika), apgalvojot, ka *Krajský soud v Hradci Králové* (Apgabaltiesa Hradeckrālovē) ir kļūdaini interpretējusi jēdzienu “vaislas dzīvnieki” Regulas Nr. 865/2006 izpratnē.
- 30 *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) norāda, ka pamatlietas puses nav apstrīdējušas, pirmām kārtām, ka vecāku pāris ir dzimis nebrīvē 2000. gadā Čehijas Republikā un ka ET viņu ir iegādājies likumīgi un, otrām kārtām, ka vecvecāku pāra izcelsme ir apšaubāma. Līdz ar to minētajai tiesai rodas jautājums, pirmkārt, vai jēdziens “vaislas dzīvnieki” Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punkta izpratnē ietver arī šādu dzīvnieku augšupējās vecāku līnijas īpatņus, kas atrodas kādas dalībvalsts teritorijā.
- 31 Otrkārt, ja jēdziens “vaislas dzīvnieki” būtu jāinterpretē šauri, rastos jautājums par to, vai šādu dzīvnieku “noteikšanas” jēdziens, kas ir ietverts Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punktā, šajā gadījumā attiecas tikai uz vecāku pāra, kas tiek izmantoti pavairošanai, iegādi vai, gluži pretēji, – uz audzēšanas līnijas sākumu, proti, šajā gadījumā – uz vecvecāku pāra iegādi.
- 32 Treškārt, iesniedzējtiesa jautā, vai, izvērtējot ET lūgumu piešķirt atbrīvojumu, vēl bija jāņem vērā atsevišķi īpaši apstākļi.

- 33 Šajā ziņā minētā tiesa atgādina, ka ET vecāku pāri ir ieguvis likumīgi un ka šis iegūšanas dienā, pirmām kārtām, Čehijas Republika nebija Savienības dalībvalsts un, otrām kārtām, lai gan *CITES* tajā bija spēkā, valsts tiesību aktos, ar kuriem tā transponēta, nebija prasīts, lai cesijas gadījumā vienā un tajā pašā valstī tiktu piešķirts sertifikāts *CITES* izpratnē. Līdz ar to minētā tiesa uzskata, ka ET varēja būt tiesiskā palāvība par to, ka šo vecāku pāra pēcnācēju tirdzniecība tiks atļauta vismaz Čehijas Republikā.
- 34 Turklāt iesniedzējtiesa uzskata, ka fakts, ka vecvecāku pāris saskaņā ar tiesas nolēmumu tika atdots FU, varētu būt jāņem vērā, izvērtējot lūgumu piešķirt atbrīvojumu, tāpat kā ET arguments, saskaņā ar kuru nebrīvē iegūtu īpatņu tirdzniecība pazeminās pieprasījumu pēc nelikumīgas savvaļā notvertu īpatņu iegādes. Visbeidzot šī tiesa norāda, ka gadījumā, ja ET lūgtais atbrīvojums viņam netiktu piešķirts, viņa īpašuma tiesības tiktu samazinātas līdz vecāku pāra un, iespējams, viņu pēcnācēju turējuma tiesībām bez pilnvarām veikt juridiska rakstura darbības ar tiem.
- 35 Šādos apstākļos *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai jēdziens “vaislas dzīvnieki” [Regulas Nr. 865/2006] izpratnē ietver arī konkrēta audzētāja audzētu īpatņu vecākus, kaut arī šis audzētājs nekad nav bijis to īpašnieks vai turētājs?
 - 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir tāda, ka vecāku īpatņi neietilpst jēdzienā “vaislas dzīvnieki”, vai kompetentās iestādes, izvērtējot, vai ir ievērots Regulas [Nr. 865/2006] 54. panta 2. punktā paredzētais nosacījums, ka vaislas dzīvnieki ir noteikti saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem nosacījumiem un tādā veidā, kas nav kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai, ir pilnvarotas pārbaudīt šo vecāku īpatņu izcelsmi un uz tā pamata izvērtēt, vai vaislas dzīvnieki ir noteikti saskaņā ar šīs regulas 54. panta 2. punktā paredzētajiem kritērijiem?
 - 3) Vai, pārbaudot, vai ir ievērots Regulas [Nr. 865/2006] 54. panta 2. punktā paredzētais nosacījums, ka vaislas dzīvnieki ir noteikti saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem nosacījumiem un tādā veidā, kas nav kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai, var tikt ņemti vērā citi šīs lietas apstākļi (it īpaši labticība, pārņemot īpatņus, kā arī tiesiskā palāvība, ka būs iespējams tirgot to iespējamus pēcnācējus, vai arī mazāk stingri tiesību akti, kas bija spēkā Čehijas Republikā pirms pievienošanās Eiropas Savienībai)?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 36 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 865/2006 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdzienā “vaislas dzīvnieki” šīs tiesību normas izpratnē ietilpst īpatņu augšupējās vecāku līnijas īpatņi, kuri audzēti audzētavā un kuri nekad nav bijuši šīs audzētavas īpašumā vai turējumā.
- 37 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un tā regulējuma mērķi, kurā šī norma ietilpst (spriedums, 2020. gada 8. decembris, *Staatsanwaltschaft Wien* (Viltoti pārveduma rikožumi), C-584/19, EU:C:2020:1002, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 38 Šajā ziņā, pirmkārt, piemērojot Regulas Nr. 865/2006 1. panta 3. punkta gramatisko interpretāciju, no šīs tiesību normas izriet, ka jēdziens “vaislas dzīvnieki” aptver visus dzīvniekus audzētavā, kas tiek izmantoti pavairošanai.
- 39 Kā ģenerālvokāte ir norādījusi secinājumu 36. un 37. punktā, Regulas Nr. 865/2006 1. panta 3. punkta formulējums pats par sevi nav pietiekams, lai novērstu neskaidrību par šai tiesību normai sniedzamo interpretāciju, jo tās dažādās valodu versijās ir norādītas dažādas nozīmes. Proti, lai gan no vairākām valodu versijām, piemēram, spāņu, vācu, franču vai latviešu versijām, izriet, ka tikai dzīvnieki, kas atrodas audzētavā, proti, noteiktā vietā, kurai ir piemērota struktūra, lai nodrošinātu dzīvnieku audzēšanu, ietilpst jēdzienā “vaislas dzīvnieki” minētās tiesību normas izpratnē, tomēr citās valodu versijās, piemēram, grieķu, angļu, horvātu vai slovēņu, ir plašāka atsauce uz visiem audzēšanas procesa dzīvniekiem un potenciāli tiek aptverti tie īpatņu augšupējās vecāku līnijas īpatņi, kuri nekad nav bijuši audzētavas īpašumā vai turējumā.
- 40 Nav strīda par to, ka vienā no Savienības tiesību normas valodu versijām lietotais formulējums nevar būt vienīgais pamats šīs tiesību normas interpretācijai un tam arī nevar piešķirt prioritāru nozīmi salīdzinājumā ar pārējo valodu versijām, jo Savienības tiesību normas ir jāinterpretē un jāpiemēro vienveidīgi, ņemot vērā visu Savienības valodu versijas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 24. marts, A, C-950/19, EU:C:2021:230, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 41 Šādos apstākļos, otrām kārtām, ir jāizvērtē konteksts, kādā iekļaujas Regulas Nr. 865/2006 1. panta 3. punkts, kā arī šīs tiesību normas mērķi un tiesiskais regulējums, kurā šī norma ir ietverta.
- 42 Šajā ziņā ir jānorāda, ka atbilstoši Regulas Nr. 865/2006 1. apsvērumam šīs regulas mērķis ir, pirmām kārtām, nodrošināt Regulas Nr. 338/97 īstenošanu un, otrām kārtām, nodrošināt pilnīgu *CITES* noteikumu ievērošanu un tādējādi, kā uzsvērts šīs pēdējās minētās regulas 10. apsvērumā, – nodrošināt pēc iespējas pilnīgāku savvaļas faunas un floras sugu aizsardzību, kontrolējot to tirdzniecību.
- 43 Kā ģenerālvokāte ir uzsvērusi secinājumu 19. zemspītras piezīmē, no Konferences rezolūcijas 12.10 I pielikuma izriet, ka atbilstoši *CITES*, lai reģistrētu audzētavu īpatņu audzēšanai nebrīvē, ir precīzi jāidentificē šāda audzētava, tās īpašnieks un vadītājs, kā arī dzīvnieku dzīvošanai iekārtotā vide. Tātad jēdziens “audzētava” Regulā Nr. 865/2006 nevar tikt saprasts kā tāds, kurā ir atsauce tikai uz audzēšanas procesu, kas būtu nodalīts no jebkādas konkrētas fiziskas iekārtotas vides.
- 44 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Regulas Nr. 865/2006 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdzienā “vaislas dzīvnieki” šīs tiesību normas izpratnē neietilpst audzētavā audzētu īpatņu augšupejošās vecāku līnijas īpatņi, kuri nekad nav bijuši šīs audzētavas īpašumā vai turējumā.

Par otro un trešo jautājumu

- 45 Vispirms ir jānorāda, pirmkārt, ka saskaņā ar Regulas Nr. 338/97 8. panta 1. punktu ir aizliegts pārdot šīs regulas A pielikumā uzskaitīto sugu īpatņus. Tomēr minētās regulas 8. panta 3. punkts ļauj dalībvalstīm piešķirt atbrīvojumu no šāda aizlieguma, it īpaši tad, ja šajā A pielikumā iekļautie un pārdošanai paredzētie dzīvnieku sugas īpatņi ir nebrīvē dzimuši un audzēti. Saskaņā ar Regulas Nr. 865/2006 54. pantu dzīvnieku sugas īpatnis tiek uzskatīts par nebrīvē dzimušu un audzētu tikai

tad, ja pārvaldības iestāde tostarp ir pārliecinājusies, ka vaislas dzīvnieki ir noteikti saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem nosacījumiem iegādes laikā un tādā veidā, kas ir nekaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai.

- 46 Otrkārt, no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka ET tika atteikta atļauja pārdot pamatlietā aplūkotos papagaiļus, pamatojoties uz to, ka tos nevarēja uzskatīt par nebrīvē dzimušiem un audzētiem Regulas Nr. 338/97 8. panta 3. punkta izpratnē tādēļ, ka vecāku pāri Čehijas Republikā trešā persona importējusi nelikumīgi. Saskaņā ar šī sprieduma 44. punktā izklāstīto šo pāri nevar uzskatīt par daļu no ET turējumā esošajiem vaislas dzīvniekiem, jo šis pāris nekad nav bijis ET īpašumā vai turējumā.
- 47 Treškārt, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu arī izriet, ka pamatlietā aplūkotajā papagaiļu augšupejošo vecāku līnijā ir iespējams noteikt īpatņus, kas ir iegūti savvaļā, jo starp pamatlietas pusēm nav strīda par to, ka šajā gadījumā runa ir par šo vecvecāku pāri.
- 48 Tiesa atbild uz otro un trešo jautājumu, ņemdamā vērā šos apstākļus.
- 49 Tātad ir jāuzskata, ka ar otro un trešo jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punkts, lasot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 17. pantu un tiesiskās palāvības aizsardzības principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts, ka audzētāja turējumā esošs Regulas Nr. 338/97 A pielikumā minētās dzīvnieku sugas īpatnis var tikt uzskatīts par nebrīvē dzimušu un audzētu šīs regulas 8. panta 3. punkta izpratnē, ja šī īpatņa augšupējās vecāku līnijas īpatņus, kas neietilpst šī audzētāja vaislas dzīvnieku kopumā, pirms šo regulu stāšanās spēkā ir ieguvusi trešā persona, neievērodama piemērojamos juridiskos nosacījumus vai tādā veidā, kas ir kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai.
- 50 Pirmkārt, ir jāatgādina, ka saskaņā ar šī sprieduma 37. punktā atgādināto judikatūru ir jāņem vērā ne tikai Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punkta teksts, bet arī tā konteksts un tiesiskajā regulējumā, kurā šī tiesību norma ietilpst, izvirzītie mērķi.
- 51 Turklāt ir jāuzsver, ka Regulas Nr. 338/97 8. panta 3. punkts, tā kā tas ir izņēmums no vispārīgā noteikuma, kas ietver aizliegumu jebkādā veidā komerciāli izmantot minētās regulas A pielikumā uzskaitīto sugu īpatņus, ir jāinterpretē šauri. Līdz ar to nosacījumi, ar kādiem Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punkts ļauj uzskatīt, ka dzīvnieku sugas īpatnis ir dzimis un audzēts nebrīvē, arī ir jāinterpretē šauri, jo šīs tiesību normas mērķis ir precizēt šī 8. panta 3. punkta tvērumu.
- 52 Kā ģenerālvokāte ir uzsvērusi secinājumu 52. punktā, šo konstatējumu apstiprina *CITES* II panta 1. punkts, saskaņā ar kuru sugu, kurām draud izzušana, īpatņu tirdzniecība ir jāpakļauj īpaši stingram tiesiskajam regulējumam un tā ir atļaujama tikai izņēmuma gadījumos.
- 53 Otrkārt, kā ģenerālvokāte būtībā ir norādījusi secinājumu 51. punktā, Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punktā ir atsauce uz vaislas dzīvnieku “noteikšanas” jēdzienu. Šim jēdzienam ir plašs tvērums, un tas ļauj, pārbaudot šādu vaislas dzīvnieku atbilstību šajā tiesību normā noteiktajām prasībām, ņemt vērā notikumus pirms tam, kad audzētājs faktiski ir iegādājies vaislas dzīvniekus.

- 54 Šo konstatējumu apstiprina Regulas Nr. 865/2006 55. pants, saskaņā ar kuru kompetentās iestādes var pārbaudīt dzīvnieka izcelšanos šīs regulas 54. panta piemērošanas nolūkā. No tā izriet, ka šī tiesību norma – kā ģenerālvokāte ir norādījusi secinājumā 55. punktā – ļauj kompetentajām iestādēm pārbaudīt vaislas dzīvnieku izcelšanos, lai pārlicinātos, ka ir ievēroti Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punktā minētie kritēriji.
- 55 Turklāt Regulas Nr. 865/2006 mērķis, kas ir atgādināts šī sprieduma 42. punktā, liecina par labu interpretācijai, saskaņā ar kuru kompetentajām iestādēm ir pilnvaras pārbaudīt vaislas dzīvnieku izcelšanos saistībā ar pieteikumu par atbrīvojuma sertifikāta piešķiršanu nebrīvē dzimušu un audzētu īpatņu tirdzniecībai.
- 56 Šajā ziņā, kā ģenerālvokāte ir uzsvērusi secinājumā 57. punktā, Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punktā paredzētie nosacījumi atbilst tiem, kas minēti Konferences rezolūcijas 10.16 2. punkta b) apakšpunkta ii) punkta A) apakšpunktā. Šī rezolūcija tika pieņemta, raizējoties par to, ka apjomīga tirdzniecība ar īpatņiem, kas deklarēti kā dzimuši un audzēti nebrīvē, joprojām ir pretrunā *CITES* un tās dalībvalstu Konferences rezolūcijām un var būt kaitīga attiecīgo savvaļas sugu populāciju izdzīvošanai.
- 57 Tādējādi interpretācija, saskaņā ar kuru kompetentām valsts iestādēm ir pilnvaras pārbaudīt vaislas dzīvnieku izcelšanos, atbilst *CITES* mērķim pastiprināt nebrīvē dzimušo un audzēto īpatņu izcelšanās kontroli.
- 58 Tādējādi, lai gan Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punktā šīm iestādēm ir prasīts, lai tās kontrolētu veidu, kādā savvaļā ir iegūti vaislas dzīvnieku augšupējās vecāku līnijas īpatņi, lai nodrošinātu, ka šī iegūšana nav notikusi tādā veidā, kas ir kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai, no paša šīs normas formulējuma savukārt izriet, ka minētajām iestādēm tajā nav noteikts pienākums pārbaudīt, vai šo vaislas dzīvnieku augšupējās vecāku līnijas īpatņi ir tikuši iegūti atbilstoši piemērojamajiem juridiskajiem nosacījumiem to iegādes laikā, bet tikai pārlicināties, ka ir ievēroti piemērojamie vaislas dzīvnieku iegādes noteikumi.
- 59 Turklāt, lai izvērtētu, vai vaislas dzīvnieki nav tikuši noteikti tādā veidā, kas ir kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai tādēļ, ka šo vaislas dzīvnieku augšupējās vecāku līnijas īpatņi ir iegūti savvaļā, ir jāņem vērā attiecīgās sugas stāvoklis šīs iegūšanas brīdī. Ja šajā datumā, kā tas ir šajā gadījumā, uz šo sugu attiecās *CITES* I pielikums, tās iegūšana katrā ziņā ir jāuzskata par tādu, kas ir kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai, un neviena dalībvalsts nedrīkst piešķirt atbrīvojumu no aizlieguma pārdot šī augšupējās vecāku līnijas īpatņa pēcnācējus saskaņā ar Regulas Nr. 338/97 8. panta 3. punktu.
- 60 Treškārt, attiecībā uz pārbaudes praktiskajiem aspektiem saskaņā ar Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punktu, ciktāl šajā tiesību normā, pirmām kārtām, ir prasīts, lai kompetentā iestāde pārlicinātos, ka tajā minētie kritēriji ir izpildīti, un, otrām kārtām, nav noteikta ne šādas pārbaudes kārtība, ne arī pierādīšanas līdzekļi, kas ļauj pierādīt, ka šie kritēriji ir izpildīti, ir jāuzskata, ka šādas kārtības un līdzekļu noteikšana ir atstāta dalībvalstu kompetento iestāžu ziņā. Šādi līdzekļi var būt šajā pašā regulā paredzētas atļaujas vai sertifikāti, vai jebkurš cits piemērots dokuments, ko kompetentās valsts iestādes uzskata par lietderīgu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2009. gada 16. jūlijā, *Rubach*, C-344/08, EU:C:2009:482, 27. punkts).
- 61 Līdz ar to, kā ģenerālvokāte būtībā ir uzsvērusi secinājumā 66. un 67. punktā, šāda pārbaudes kārtība tostarp var būt atkarīga no riska novērtējuma katra konkrētā gadījuma apstākļos un tajā var tikt iekļauta arī dokumentācijas pārbaude saistībā ar vaislas dzīvnieku iegādi.

- 62 Ceturtkārt, ir jāuzsver, ka no Regulas Nr. 338/97 8. panta 1. un 3. punkta, lasot tos kopsakarā ar Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punktu, izrietošais aizliegums pārdot īpatņus, kuru viens no augšupējās vecāku līnijas īpatņiem ir ticis iegūts veidā, kas ir kaitīgs attiecīgās savvaļas sugas izdzīvošanai, nav nesaderīgs ar tiesībām uz īpašumu, kas ir nostiprinātas Hartas 17. pantā.
- 63 Šajā ziņā jāatgādina, ka tiesības uz īpašumu nav absolūtas un ka atbilstoši Hartas 52. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem to īstenošanai var tikt noteikti ierobežojumi, ko pamato Savienības izvirzīti vispārējo interešu mērķi (spriedums, 2016. gada 20. septembris, *Ledra Advertising u.c./Komisija un ECB*, no C-8/15 P līdz C-10/15 P, EU:C:2016:701, 69. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 64 Jānorāda, ka savvaļas sugu aizsardzība ir šāds leģitīms vispārējo interešu mērķis (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 19. jūnijs, *Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers un Andibel*, C-219/07, EU:C:2008:353, 27. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 65 Turklāt, kā secinājumu 77. punktā ir norādījusi ģenerālvokāte, Regulās Nr. 338/97 un Nr. 865/2006 ir līdzsvarotas šīs tiesības un ar savvaļas sugu aizsardzību saistītās prasības. Vēl ir jāprecizē, ka šādas prasības ļauj pamatot, ka principā ir aizliegta sugu, kurām draud izzušana, īpatņu tirdzniecība. Konkrētāk, attiecībā uz ET argumentu, saskaņā ar kuru šī tirdzniecība var samazināt savvaļā noķerto šo sugu īpatņu skaitu, pietiek norādīt, ka šāda tirdzniecība veicina tāda tirgus izveidi, saglabāšanu vai paplašināšanu, kura mērķis ir šādu īpatņu ieguve. Savienības likumdevējs varēja uzskatīt, ka šāda tirgus pastāvēšana vien zināmā mērā apdraud to sugu izdzīvošanu, kurām draud izzušana.
- 66 Visbeidzot, arī iesniedzējtiesas norādītie apstākļi attiecībā uz to, ka ET bija tiesiskā palāvība par to, ka viņš varēs tirgot savu vaislas dzīvnieku pēcnācējus, neļauj nonākt pie cita secinājuma.
- 67 Pirmkārt, kā ģenerālvokāte ir norādījusi secinājumu 74. punktā, pat gadījumā, ja kompetentā iestāde secinātu, ka vaislas dzīvnieku noteikšana to iegādes laikā bija likumīga, ar šo secinājumu vien nav pietiekami, lai varētu piešķirt atbrīvojumu no aizlieguma pārdot šo vaislas dzīvnieku pēcnācējus, jo, kā atgādināts šī sprieduma 59. punktā, vēl ir jāpārliedzinās, ka šo vaislas dzīvnieku noteikšana nav bijusi kaitīga attiecīgās savvaļas sugas izdzīvošanai.
- 68 Otrkārt, nav nozīmes tam, ka spēkā esošais tiesiskais regulējums laikā, kad ET 2000. gadā iegādājās vaislas dzīvniekus, bija mazāk bargs tāpēc, ka tad Čehijas Republika vēl nebija Savienības dalībvalsts.
- 69 Šajā ziņā pietiek atgādināt, ka tiesiskās palāvības aizsardzības principa piemērojamība nevar tikt attiecināta tiktāl, lai vispārēji tiktu aizliegta jauna tiesiskā regulējuma piemērošana to situāciju sekām nākotnē, kuras ir radušās agrākā noteikuma darbības laikā (spriedums, 2021. gada 21. decembris, *Skarb Państwa* (Mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas segums), C-428/20, EU:C:2021:1043, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 70 Treškārt, attiecībā uz apstākli, ka šajā gadījumā vecvecāku pāris tika nodots to importētājam saskaņā ar tiesas nolēmumu, pietiek norādīt, ka, ņemot vērā datumu, kurā šis lēmums tika pieņemts, proti, pirms Čehijas Republikas pievienošanās Savienībai, šāds lēmums katrā ziņā nevar būt elements, kas jāņem vērā, lai noteiktu, vai ET rīcībā esošie vaislas dzīvnieki tika noteikti atbilstoši Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punktam.

- 71 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punkts, lasot to kopsakarā ar Hartas 17. pantu un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts, ka audzētāja turējumā esošs Regulas Nr. 338/97 A pielikumā minētas dzīvnieku sugas īpatnis var tikt uzskatīts par dzimušu un audzētu nebrīvē šīs regulas 8. panta 3. punkta izpratnē, ja šī īpatņa augšupējās vecāku līnijas īpatņus, kas nav šī audzētāja vaislas dzīvnieki, pirms šo regulu stāšanās spēkā ir ieguvusi trešā persona tādā veidā, kas ir kaitīgs attiecīgās savvaļas sugas izdzīvošanai.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 72 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) Komisijas Regulas (EK) Nr. 865/2006 (2006. gada 4. maijs), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz Padomes Regulas (EK) Nr. 338/97 par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību, ieviešanu, 1. panta 3. punkts**

ir jāinterpretē tādējādi, ka:

jēdzienā “vaislas dzīvnieki” šīs tiesību normas izpratnē neietilpst audzētavā audzētu īpatņu augšupējošās vecāku līnijas īpatņi, kuri nekad nav bijuši šīs audzētavas īpašumā vai turējumā.

- 2) Regulas Nr. 865/2006 54. panta 2. punkts, lasot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. pantu un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu,**

ir jāinterpretē tādējādi, ka:

ar to netiek pieļauts, ka audzētāja turējumā esošs Padomes Regulas Nr. 338/97 (1996. gada 9. decembris) par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību, A pielikumā minētas dzīvnieku sugas īpatnis var tikt uzskatīts par dzimušu un audzētu nebrīvē šīs regulas 8. panta 3. punkta izpratnē, ja šī īpatņa augšupējās vecāku līnijas īpatņus, kas nav šī audzētāja vaislas dzīvnieki, pirms šo regulu stāšanās spēkā ir ieguvusi trešā persona tādā veidā, kas ir kaitīgs attiecīgās savvaļas sugas izdzīvošanai.

[Paraksti]